

เพชรในตม

ระพี สาคริก

เมื่อใครสักคนถูกพบว่า มีจุดเด่นเป็นที่พึงปรารถนา ใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางสภาพคนส่วนใหญ่ซึ่งตนรู้สึกรังเกียจ มักถูกมองว่าเป็นเพชรในตม

ความรู้สึกจากธรรมชาติภายในจิตใจบุคคลผู้มองเห็นภาพเช่นนั้น ร่วมกับการแสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ น่าจะนำมาตีความได้ว่า เพชรเป็นของมีค่าสูง ส่วนตมเป็นสิ่งสกปรกน่ารังเกียจ

อาทิเช่น การที่พบคนผู้มีความคิดเฉลียวฉลาดใช้ชีวิตอยู่ในชุมชน ซึ่งมีคนส่วนใหญ่ตกอยู่ในสภาพที่ยากลำบาก

สภาพความรู้สึกเท่าที่กล่าวมาแล้ว หากมองเห็นได้ด้านเดียวอาจรู้สึกว่า เราได้บุคคลซึ่งเป็นที่พึงปรารถนา

ถ้าไม่เห็นแก่ตัวจนเกินไป ทำให้สามารถหันกลับไปมองเห็นความจริงจากอีกด้านหนึ่ง ย่อมรู้ได้เองว่า คนในชุมชน ต่างก็เป็นคนเหมือนตน จึงไม่ควรนึกรังเกียจ ถึงขนาดนำมาเปรียบเทียบกับสภาพซึ่งตนรังเกียจ

จากเหตุผลดังกล่าว ความหมายของ “เพชรในตม” ซึ่งนำมาใช้ยกย่องด้านหนึ่ง และดูถูกอีกด้านหนึ่ง น่าจะอ่านความจริงจากใจบุคคลผู้มองได้ว่า มีนิสัย เลือกที่รักมักที่ชัง

อย่างไรก็ตาม หากเข้าใจความจริงซึ่งมีธรรมชาติอยู่ในรากฐานจิตใจคนได้ ย่อมเข้าถึงสัจธรรมช่วยให้รู้ได้ว่า เมื่อชอบสิ่งนี้ ย่อมไม่ชอบสิ่งนั้น ทั้งนี้และทั้งนั้น มีเหตุสืบเนื่องมาจาก รากฐานจิตใจที่ยังไม่อาจหยั่งรู้ธรรมชาติของจิตใจคนได้อย่างลึกซึ้ง

หากบุคคลใด สามารถหยั่งรู้ความจริงอันเป็นธรรมชาติของแต่ละคน ซึ่งมีพื้นฐานเป็นตัวของตัวเอง โดยไม่นำมาผูกติดกันไว้ ย่อมรู้ได้ว่า สภาพชีวิตรวมทั้งพฤติกรรมที่

แสดงออกจากรากฐานความคิดแต่ละคนซึ่งมองเห็นจากภายนอก ไม่ว่าจะรูปลักษณะ
อย่างไร แม้แตกต่างกันเล็กน้อยแค่ไหน ทุกชีวิตย่อมมีคุณค่าเท่าเทียมกันหมด

ฉันเคยกล่าวฝากไว้ในที่ต่างๆ ว่า หากมองผู้ด้านซึ่งใช้คุณค่าเป็นพื้นฐาน และเห็น
ได้ชัดเจน ควรมีจิตใต้สำนึกที่สามารถหยั่งรู้และยอมรับความจริงได้เองว่า แม้เม็ดดินเม็ด
ทรายเม็ดเล็กๆ หากนำมาเปรียบเทียบกับเพชรหรือทองคำขนาดใหญ่ ย่อมเห็นความจริง
ได้ว่า มีคุณค่าเสมอเหมือนกันหมด

หรืออีกนัยหนึ่ง แต่ละคนควรรู้ความจริงได้ว่า **เพชรก็คือเพชร ตมก็คือตม** แม้มี
สภาพแตกต่างกันเล็กน้อยแค่ไหน แต่ภายใต้จิตสำนึกของคน ควรสนใจรู้และเข้าใจ
ความจริงว่า ต่างก็ทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่ง ซึ่งช่วยให้โลกมีความสมบูรณ์ครบถ้วน บนพื้น
ฐานธรรมชาติ

ดังนั้น แต่ละคนผู้มีวิญญานที่ใฝ่รู้ จึงไม่ควรมองด้านหนึ่งแล้วเห็นว่า ควรแก่การ
ยกย่องเชิดชู ทำให้เห็นอีกด้านหนึ่งเป็นสิ่งที่มีความน่ารังเกียจและดูถูกเหยียดหยาม

ดังจะพบความจริงได้ว่า แม้การมองเห็นชีวิตคนซึ่งเคยต้องโทษจำคุก หรือผู้หญิง
ขายบริการทางเพศ ซึ่งมักได้รับการเหยียดหยามซ้ำเติมจากคนในสังคม ทำให้ชีวิตคนเหล่านี้
นี้ จมหนักมากยิ่งขึ้น

หากควรให้ความรัก ความเมตตาจากใจ ซึ่งปกติสิ่งนี้ สามารถอ่านได้จากพฤติกรรม
กรรมอันละเอียดอ่อน แม้การแสดงจากแววตาที่ฉายแสงแห่งคุณธรรมให้รู้สึกได้อย่าง
เป็นธรรมชาติ

ถ้าในสังคม มีกระแสที่เกิดจากใจดังกล่าว เกิดขึ้นกับผู้ใหญ่ซึ่งชีวิตมีโอกาสรวมถึง
ผู้มีอำนาจระดับสูง ย่อมช่วยให้แต่ละคน ไม่ว่าจะชีวิตจะผ่านพ้นสภาพอย่างไรมาแล้ว ย่อม
สามารถดำเนินชีวิตร่วมกับคนทุกสภาพได้อย่างมีความสุข

จากกรณีดังกล่าว ซึ่งได้กล่าวไว้ตั้งแต่เริ่มแรกว่า หากบุคคลผู้ถูกมองว่าเป็นเพชร
ไม่ใช่ของปลอม แต่เป็นของจริง น่าจะมีรากฐานจิตใจรับผิดชอบ โดยไม่ละทิ้งชีวิตคนทั้ง
หลายซึ่งถูกคนอื่นเหยียดหยาม จึงไม่ยอมละทิ้งถิ่นฐานไปตามกระแสสังคมภายนอก

ทั้งนี้และทั้งนั้น เนื่องจากตนรู้ความจริงได้อย่างลึกซึ้งว่า เพราะมีคนเหล่านั้น ตนจึงมีโอกาสเติบโตขึ้นมาได้เองอย่างอิสระ จึงควรทำงานรับใช้คนในสังคมซึ่งมีคนอื่นดูถูกว่าเป็นตม แต่ตนกลับมองเห็นคุณค่าว่า ทุกคนก็คือคนเหมือนตน อีกทั้งยังมีบุญคุณแก่ชีวิตตนร่วมด้วย

บุคคลผู้ควรแก่การถูกมองว่าเป็นเพชร ย่อมมีรากฐานจิตใจที่แข็งแกร่ง สามารถยืนหยัดอยู่บนพื้นฐานความจริงซึ่งมีอยู่ในใจตนเองได้อย่างมั่นคง ให้ถือเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชนรุ่นหลัง อีกทั้งมีคุณสมบัติที่นึกถึงบุญคุณของสิ่งซึ่งเป็นมาแล้วในอดีต

10 มิถุนายน 2545